

KONAČNI PRIJELAZ S PAPIRNATIH NA ELEKTRONIČKE POMORSKE NAVIGACIJSKE KARTE U SAD-U

Američka Nacionalna uprava za oceane i atmosferu (NOAA) otkazuje cijeli paket od 1007 tradicionalnih papirnatih pomorskih karata. Te karte i digitalne rasterske karte uklanjaju se iz inventara NOAA-e u procesu koji će biti dovršen do siječnja 2025. NOAA prekida proizvodnju tradicionalnih papirnatih karata kako bi se omogućila izrada i održavanje elektroničkih pomorskih navigacijskih karata (*Electronic Navigational Chart – ENC*) kvalitetnijih, ažurnijih i krupnijih mjerila te drugih proizvoda i usluga temeljenih na ENC-u. Prvi koraci u izradi ENC-ova započeli su 1990-ih.

ENC-ovi se mogu besplatno preuzeti s web stranice (<https://nauticalcharts.noaa.gov/>). Ažuriranja digitalnog ENC-a objavljuju se tjedno i mogu se automatski primijeniti putem elektroničkih pomorskih navigacijskih sustava.

NOAA sada održava više od 2000 ENC-ova i provodi ambiciozan program za zamjenu većeg dijela postojećih ENC-ova s detaljnijim podacima (krupnijih mjerila). Kada bude dovršen, poboljšani paket ENC proizvoda sastojat će se od preko 7500 ENC-ova u samo 11 standardnih mjerila, za razliku od prethodnih više od 100 različitih mjerila. NOAA je uspjela stvoriti i održavati ovaj poboljšani paket ENC proizvoda samo preusmjerenjem resursa koji su se prethodno koristili za ažuriranje i distribuciju tradicionalnih papirnatih i rasterskih karata.

ENC-ovi omogućuje pozicioniranje plovila u stvarnom vremenu i automatizirane alarme ili indikacije nesigurnih uvjeta tijekom planiranja putovanja i tijekom putovanja – sigurnosne značajke koje papirnatih karte ne mogu pružiti.

NOAA je možda prvi hidrografski ured koji je otkazao cijeli paket tradicionalnih papirnatih pomorskih karata, ali malo je vjerojatno da će biti posljednji. Prijelaz s papirnatih pomorskih karata na ENC-ove poboljšat će učinkovitost proizvodnje karata, a veća uporaba ENC-ova i elektroničke navigacije poboljšat će pomorsku sigurnost (Harmon i Van Den Ameele 2022).

Literatura

Harmon, C., Van Den Ameele, E.J. (2022): The end of traditional paper charts: The final transition to electronic navigational charts, *The International Hydrographic Review*, Vol. 27, May 2022, <https://ihr.iho.int/issues/volume-27/>, (21. 10. 2023.).

Nedjeljko Frančula

UTJECAJ CHATGPT-A NA PRONALAZENJE INFORMACIJA

Traženje informacija značajna je preokupacija ljudi od davnina. Budući da ljudi stalno trebaju načine za relativno brzo rješavanje svojih problema, pronalazjenje informacija oduvijek je bila tema mnogih istraživanja.

Strojno učenje zajedno s obradom prirodnog jezika omogućilo je programe za razgovor poput ChatGPT-a koji mogu simulirati ljudsko ponašanje putem razgovornog sučelja. Nedavna studija pokazala je da se gotovo trećina od 1000 američkih studenata, koji su sudjelovali u studiji, koristila ChatGPT-om za dovršavanje pismenih domaćih zadataka, a blizu 60% koristilo se njime u više od polovice svojih radova.